

44105

**10 KROKÓW DO
ZWYCIĘSTWA**

Konsepca architektoniczna zagospodarowania terenu ul. Zwycięstwa w Gliwicach, na odcinku od ul. Stanisława Dubois do Rynku

1. Idea projektu

Celem projektu jest stworzenie wspólnej przestrzeni miejskiej kreującej bezpieczne i harmonijne warunki do życia i wypoczynku dla mieszkańców miasta Gliwice oraz reprezentatywnych przestrzeni o skali ponadlokalnej. Nowy śródmiejski charakter arterii Zwycięstwa łączącej gliwicki rynek z dworcem kolejowym dzięki inkluzywnym rozwiązaniom projektowym oraz procesom społecznym ma wskazać potencjał stworzenia przestrzeni, która mimo lokalizacji w centrum miasta sprzyja wypoczynkowi i tworzeniu unikalnych w skali tkanki miejskiej przyjaznych, aktywnych i wspólnych miejsc sprzyjających relacjom międzyludzkim. Projekt jest konkretyzacją idei miasta zwartego, życzliwego i piętnastominutowego, a proponowana struktura stworzy dla jej użytkowników warunki do zrównoważonego stylu życia dzięki synergii usług, przestrzeni publicznych i enklaw zieleni. Inspiracją do tworzenia tego projektu stała się sentencja jednego z gliwickich artystów: *“Całe życie tam uczono mnie podejścia - żeby wejść na rynek, trzeba przejść przez zwycięstwa.”* Te słowa mają podwójne znaczenie szczególnie dla mieszkańców miasta, dla których ulica Zwycięstwa jest wyjątkową, reprezentatywną przestrzenią, która nieustannie przypomina, że odnoszone przez nas w życiu małe lub większe sukcesy w końcu doprowadzą nas do celu. Tak i w tym projekcie zaprezentowano różnorodne pomysły dotyczące zmiany głównej arterii miasta. Każdy z nich ma być krokiem do zwycięstwa, a tak właściwie przez Zwycięstwa. Poszczególne kroki mają być autonomicznymi rozwiązaniami wprowadzanymi przez miasto dla i przy pomocy mieszkańców. Każdy mały krok do zwycięstwa stawiany będzie przez miasto definiowane jednak jako kolektyw a nie jako jednostkę. Dlatego przewidziane w projekcie rozwiązania mają opierać się nie tylko na działaniach związanych z rozwojem infrastruktury miasta, ale przede wszystkim wspierać rozwój lokalnych społeczności. Stąd też nazwa projektu **10 KROKÓW DO ZWYCIĘSTWA**. Należy pamiętać, że dzięki takiemu podziałowi każdy krok można wprowadzać stopniowo zgodnie z potrzebami i aspiracjami społeczności. Oto każdy z nich:

- **SPOŁECZNOŚĆ - Zwycięstwa dla ludzi.**

“Kultury i klimat różnią się na całym świecie, ale ludzie są tacy sami. Zbiorą się publicznie, jeśli zapewni się im do tego dobre miejsce.” To słowa jednego z duńskich uznanych urbanistów Jana Gehla, który od lat naucza o życiu w mieście. Nie w budynkach, ale między nimi. Dlatego nowy charakter ulicy Zwycięstwa powinien zachęcać użytkowników do spędzania czasu w tej przestrzeni i definiowanie tej ulicy jako długiej przestrzeni publicznej. W Polsce ponad 50% ludzi mieszka w miastach, a odsetek ten ma wzrosnąć do 80%. To tendencje nie tylko krajowe, ale przede wszystkim globalne. Zatem od jakości przestrzeni publicznych zależą będą nasze bezpieczeństwo, spokój, komfort poczucie ładu przestrzennego, kreatywność i efektywność społeczeństwa oraz ekonomia. Jakość nowych miast, dzielnic czy osiedli będzie definiowana przez wzrost jakości przestrzeni publicznych. Stanie się tak dlatego, że nasza egzystencjalna świadomość kształtuje się na poziomie

doświadczenia rzeczywistości. Dlatego w projekcie stworzono również nowe przestrzenie publiczne takie jak Skwer Innowacji na obecnym Placu Inwalidów, Schody nad Kłodnicą oraz założono rewitalizację Alei Przyjaźni oraz skweru przy urzędzie miasta nazwanego Skwerem Schabika. Ponadto przestrzenie powinny być uzupełnione usługami centrotwórczymi w pierzeji w ulicy Zwycięstwa co pozwoli na konkretyzację idei miasta piętnastominutowego. Dywersyfikacja funkcjonalna i adaptowalność miejskich przestrzeni pozwoli na zmienność w czasie wydarzeń i wzbogaci ofertę kulturalno-rozrywkową miasta. Należy również chronić ośrodki niższej rangi w pierzejach usługowych wspierając w ten sposób lokalnych małych przedsiębiorców. Antropocentryczne podejście ma zapewnić zwycięstwo dla relacji międzyludzkich w mieście.

- **SZTUKA - Zwycięstwa znaczy Victoria.**

Kultura jest paradą wartości. Funkcje kulturalne w mieście odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu jego tożsamości, tworzeniu społeczności oraz wspieraniu rozwoju gospodarczego. Gliwice posiadają bogatą, jednak bardzo bolesną historię związaną z miejscami kultury. Należy jednak dbać o nieustanny rozwój ośrodków kulturalnych. Dlatego projekt zakłada intensyfikację współpracy miasta wraz z placówkami kultury, stworzenie przyjaznych przestrzeni warsztatowych w szczególności w rejonie Alei Przyjaźni od lat postrzeganej przez pryzmat ruin Teatru Victoria, którego działania w ostatnich latach są coraz bardziej widoczne. Victoria w wielu językach oznacza zwycięstwo. Dlatego w tym projekcie dziedzictwo gliwickiego teatru jest kolejnym krokiem do zwycięstwa.

- **ESTETYKA - Zwycięstwa przez identyfikację wizualną.**

Historyczna struktura tkanki miejskiej i mnogość stylów architektonicznych przy ulicy Zwycięstwa stwarza unikatową szansę do ekspozycji historii miasta w obrębie założenia. Koniecznym jednak jest zastosowanie odpowiednich środków przekazu umożliwiających podkreślenie walorów ulicy Zwycięstwa. Obecnie odbiorcy tej przestrzeni nieustannie atakowani są szyldami i reklamami ośrodków usługowych znajdujących się przy głównej arterii. Projekt zakłada stworzenie od podstaw zupełnie nowego systemu identyfikacji wizualnej ulicy Zwycięstwa wraz z ujednoczeniem szyldów obiektów usługowych. Nowy system powinien być chroniony i regulowany przez Ustawę Krajobrazową i obejmować cały rejon ulicy Zwycięstwa. Kolejnym palącym problemem jest sposób oznakowania poziomego ulic w rejonie gliwickiej starówki. Wytyczone farbą linie między innymi miejsc parkingowych psują wizualny odbiór przestrzeni mimo starannie dobranej i wykonanej do tej pory grafiki nawierzchni. Dlatego projekt ma wprowadzić wytyczanie oznakowania poziomego na ulicy Zwycięstwa i w proponowanych lokalizacjach przestrzeni publicznych w sposób estetyczny z spójnym utrzymaniem grafiki nawierzchni.

- **PRZYSZŁOŚĆ - Zwycięstwa przez innowacje.**

Gliwice to miasto gigantycznego rozwoju urbanistycznego, ale również lider innowacji na mapie górnośląsko-zagłębiowskiej metropolii. Na przestrzeni lat widać dynamicznie postępujące zmiany w całym mieście. Rewitalizacja terenów postindustrialnych pod nazwą Nowe Gliwice i przekształcenie tego obszaru na tereny związane z nowymi technologiami, bliskość uniwersytetu technicznego oraz nowopowstałe centrum Gliwic z kompleksem biznesowym pokazują, że wdrażanie sloganu "Przyszłość jest tu" widoczne jest na każdym kroku. Dlatego projekt przekształcenia ulicy Zwycięstwa ma być kontynuacją działań miasta w tym obszarze. W projekcie przewidziano również miejsca dla lokalnych przedsiębiorców i rozwój ośrodków niższej rangi dla dywersyfikowania struktury usługowej miasta. Kluczowym jednak dla tego zagadnienia jest stworzenie Linearnego Parku Innowacji na terenie obecnego Placu Inwalidów. Lokalizacja tej przestrzeni nie jest przypadkowa. Bowiem w budynku na rogu ulicy Zwycięstwa i Placu Inwalidów na początku lat 50. XX wieku znajdował się dom studencki Politechniki Śląskiej. Działania tego miejsca mają w sposób bezpośredni łączyć pracę największej jednostki naukowej w mieście z jego mieszkańcami. To właśnie tam projekty uczelni powinny być wdrażane w tkankę miejską. Nowa przestrzeń publiczna nie będzie konkurencją, ale przede wszystkim wsparciem organizacji wydarzeń na gliwickim rynku. Miejsce to stworzy potencjał dla nowych usług centrotwórczych w mieście. Sama forma założenia inspirowana była jednym z najbardziej innowacyjnych i reprezentacyjnych obiektów miasta- Palmiarnią znajdującą się w Parku Chopina. Dzięki temu mieszkańcy będą mogli jeszcze bardziej niż dotychczas bliżej poznawać działania Politechniki Śląskiej.

- **EKOLOGIA - Zwycięstwa przez adaptację.**

Zieleń w mieście jest jednym najpopularniejszych trendów w nowoczesnej urbanistyce. Biofilia czyli wrodzona skłonność potrzeby kontaktu człowieka z naturą to jednak nie jedyny powód do poszukiwania nowych miejsc zielonych w naszych miastach. Będąc świadkami następujących skutków globalnego ocieplenia adaptacja do zmian klimatu w miastach staje się coraz bardziej kluczowym aspektem planowania miejskiego, zwłaszcza w kontekście wzrostu liczby ludności miejskiej i pogarszających się skutków zmian klimatycznych. Gliwice już do tej pory wykonały szereg działań związanych z planem adaptacji do zmian klimatu, w którym uczestniczą jako jedno z 44 polskich miast powyżej 100 tys. mieszkańców. Należy jednak zintensyfikować te działania a rewitalizacja przestrzeni ulicy Zwycięstwa jest doskonałą do tego okazją. W projekcie zaplanowano szpalery drzew wzdłuż ulicy Zwycięstwa wraz pasami zieleni, które mają stworzyć nowy system retencyjny głównej arterii. Również rewitalizacja skweru przy urzędzie miasta daje możliwość realizacji nowego systemu retencji i projektowanie ogrodów deszczowych. Jednak najbardziej unikatowym zjawiskiem naturalnym

wyznaczającym uwarunkowania przestrzenne miasta jest rzeka Kłodnica. Rzeka w mieście stanowi ważny element krajobrazu i wpływa na życie społeczne, kulturalne, ekonomiczne oraz ekologiczne. Jej obecność niesie ze sobą różnorodne walory, które mogą być wykorzystane i docenione na różnych płaszczyznach. Dlatego projekt zakłada udostępnienie rzeki mieszkańcom w formie schodów i zielonych trybun prowadzących od strony urzędu miasta. Wykorzystanie w pełni potencjału Kłodnicy będzie odpowiedzią na zmiany klimatyczne i kolejnym krokiem do zwycięstwa poprzez adaptację miasta do zmian klimatu.

- **TOŻSAMOŚĆ - Zwycięstwa dzięki pamięci.**

Ulica Zwycięstwa a dawniej Wilhelmstrasse została zaplanowana i zbudowana w latach 1875-1880. Od zawsze była ona reprezentacyjną arterią miasta a dzisiejszy jej wygląd i architektura pozwalają podziwiać różne style architektoniczne powstałe przez prawie 150 lat jej historii. Uszanowanie przeszłości powinno być zatem kolejnym krokiem w rewitalizacji Zwycięstwa. Dlatego projekt zakłada wprowadzenie szeregu zabiegów projektowych upamiętniających historię miasta i jej mieszkańców. Zróznicowanie nawierzchni od ulicy Dolnych Wałów aż do rynku poprzez utrzymanie istniejącej nawierzchni ma podkreślić strukturę historycznego miasta opartego o układ zamknięty przez ulice Górnych i Dolnych Wałów. Grafika nawierzchni w formie ciemniejszych pasów ma także podkreślać i przypominać o dawnej linii tramwajowej przebiegającej przez ulicę Zwycięstwa. Jednym z głównych założeń jest także stworzenie gliwickiej alei gwiazd, która ma upamiętniać mieszkańców miasta, którzy w szczególny sposób zapisali się w historii Gliwic. Jedną z najwybitniejszych postaci zasługujących na upamiętnienie jest Karl Schabik, który w latach 1919-1945 miał największy wpływ na gigantyczny rozwój urbanistyczny Gliwic w tym również głównej arterii Zwycięstwa. Dlatego w projekcie przewidziano rewitalizację skweru przy Urzędzie Miasta z zachowaniem istniejącego drzewostanu i nadanie mu imienia właśnie Karla Schabika. Miejsce to jest bezpośrednio związane z tą postacią, bowiem ten niemiecki architekt początkowo zamieszkiwał ulicę Zwycięstwa, a także stworzył urbanistyczną oś łączącą dzisiejsze tereny kampusu Politechniki Śląskiej z placem Piłsudskiego.

- **EDUKACJA - Zwycięstwa przez mądrość.**

Dobrze zaprojektowane przestrzenie publiczne a co za tym idzie wysoka jakość życia powinna być podstawą w kształtowaniu młodzieży i wspieraniu rozwoju intelektualnego, społecznego i emocjonalnego. Należy zintensyfikować współpracę między miastem a ośrodkami edukacyjnymi. Jednym z głównych prezentowanych już wcześniej założeń jest utworzenie Linearnego Parku Innowacji jako miejsca na ekspozycję projektów naukowców Politechniki Śląskiej i możliwość ich odkrywania przez mieszkańców. Inne działania powinny mieć jednak charakter nie tyle

projektowy co przede wszystkim społeczny. Zaprojektowane nowe przestrzenie publiczne mają być miejscami sprzyjającymi do organizowania warsztatów dla mieszkańców. Dla wzmocnienia tożsamości urbanistycznej koniecznym jest zwiększenie ilości warsztatów historycznych dla gliwickiej młodzieży. Gliwice jednak jako miasto innowacji powinno uniwersalnie podchodzić do grona odbiorców wydarzeń. Zasadnym wydaje się stworzenie również warsztatów dla seniorów i wdrażanie w ich życie nowych technologii czy także podnoszenie ich świadomości na temat zrównoważonego rozwoju. Na terenie miasta prężnie działają organizacje wspierające działania seniorów, dlatego stworzenie nowych przestrzeni publicznych stworzy kolejne szanse dla nowych inicjatyw.

- **MOBILNOŚĆ - Zwycięstwa zrównoważonego rozwoju.**

Należy podkreślić, że rozwiązania projektowe umożliwiają utrzymanie aktualnej organizacji ruchu drogowego. Odległości między projektowanymi pasami zieleni umożliwiają przejazd samochodów osobowych oraz autobusów miejskich. Ponadto stosowanie przerw w pasach zieleni zapewnia bezproblemowy dostęp dla mieszkańców do wjazdów na podwórka oraz miejsc postojowych tymczasowych. Projekt zakłada jednak alternatywne scenariusze zmian w transporcie i ograniczenie ruchu kołowego na ulicy Zwycięstwa. Jednak ten temat wzbudza olbrzymie dyskusje wśród mieszkańców i interesariuszy. Dlatego alternatywnym rozwiązaniem jest stworzenie parkingu wielopoziomowego przy ulicy Dworcowej na terenie obecnego parkingu przy Gliwickim Centrum Handlowym oraz wprowadzenie testowanych obecnie autobusów autonomicznych, które mogłyby stworzyć alternatywę dla autobusu A4. Autonomiczne busy miałyby za zadanie transportować ludzi z pierwszego przystanku przy Skwerze Europejskim aż do Rynku co pozwoliłoby na pogodzenie potrzeb parkingowych mieszkańców z zrównoważonym rozwojem miasta i konkretyzacją hasła "Przyszłość jest tu." Ponadto stworzenie przestrzeni przyjaznej pieszym z dużą ilością zieleni ma za zadanie edukację i wpływ na społeczność i pokazanie możliwości życia w mieście bez samochodu. Podążając bowiem za światowymi tendencjami w tworzeniu miast należy odpowiednio edukować społeczność podnosząc świadomość na temat środków zrównoważonej mobilności. Przy decyzji o ograniczeniu ruchu kołowego na ulicy Zwycięstwa należy poszukiwać nowych rozwiązań połączeń poprzecznych dlatego alternatywny scenariusz zakłada likwidację miejsc parkingowych wzdłuż ulicy Kłodnickiej i przywrócenie tam ruchu w dwóch kierunkach tworząc możliwość w szerszej skali połączenia ulicy Jana Śliwki z Dworcową. Należy zadbać również o rozwój sieci transportu rowerowego w mieście. Niech pierwszym krokiem do zwycięstwa zrównoważonego rozwoju będzie zamknięcie ulicy Wybrzeża Wojska Polskiego od ulicy Zwycięstwa aż do ulicy Berbeckiego i oddanie tej przestrzeni ludziom łącząc Skwer Schabika przy Urzędzie Miasta wraz z nowymi Schodami nad Kłodnicą. Wraz z Skwerem Doncaster miejsce to

stworzyłoby pełnowartościową enklawę zieleni miejskiej z własnym ekosystemem połączonym korytarzem ekologicznym rzeki Kłodnicy i różnorodnymi elementami zielono-błękitnej infrastruktury.

- **DOSTĘPNOŚĆ - Zwycięstwa inkluzywności.**

Tworzenie miasta dostępnego i inkluzywnego jest kluczowym aspektem rozwoju urbanistycznego, mającym na celu zapewnienie równych szans, dostępu i uczestnictwa dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich umiejętności, wieku czy sytuacji życiowej. Kluczowym w projekcie nowej ulicy była antropocentryczne podejście stawiające człowieka w centrum uwagi nowej struktury miejskiej. Dlatego wzdłuż ulicy Zwycięstwa usunięto możliwie jak najwięcej barier architektonicznych hamujących mobilność miejską jej użytkowników. Usunięcie krawężników i wyrównanie poziomu ulicy a także wyniesienie jej względem ulic poprzecznie jej przecinających oraz zastosowanie płaskiej nawierzchni bez nierówności ułatwi poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami czy rodzicom z dziećmi. Kluczowym w projekcie było również poszerzenie schodów i stworzenie dostępnej pochylni łączącej poziomy Alei Przyjaźni i ulicy Zwycięstwa. Ponadto zastosowane w projekcie rozwiązania elementów małej architektury zostały przystosowane dla zróżnicowanych grup odbiorców. Ergonomiczne i dostępne parklety mają poza siedziskami z wygodnym oparciem miejsca wyznaczone dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, miejsca na wózek dla dzieci czy miejsce dla pozostawienie roweru dla osób wybierających ten środek komunikacji. Kolejnym założeniem jest intensyfikacja transportu publicznego w rejonie miasta i samej ulicy Zwycięstwa dzięki wariantowemu wprowadzeniu autobusów autonomicznych testowanych obecnie na terenie kampusu Politechniki Śląskiej. Stworzono także bezpieczne przejścia dla pieszych wyniesione ponad poziom ulic dojazdowych zwiększając komfort użytkowników pieszych. Implementacja rozwiązań projektowych będzie olbrzymim krokiem w stronę inkluzywności centrum miasta Gliwice.

- **ZDROWIE - Zwycięstwa dobrego samopoczucia.**

Zdrowie w mieście jest wielowymiarowym zagadnieniem, obejmującym zarówno aspekty fizyczne, jak i psychiczne życia mieszkańców. Gliwice stoją przed wyzwaniami związanymi z zanieczyszczeniem, stylami życia, dostępem do opieki zdrowotnej, a także jakością środowiska. Kluczowym rozwiązaniem projektowym jest wprowadzenie dużej ilości zieleni miejskiej. Rośliny i drzewa absorbują szkodliwe substancje chemiczne i zanieczyszczenia powietrza, takie jak dwutlenek węgla, tlenki azotu czy pyły zawieszane. Zwiększona ilość terenów zieleni przyczyni się do poprawy jakości powietrza w mieście. Zróżnicowane formy zieleni absorbują także dźwięki, co prowadzi do redukcji hałasu w środowisku miejskim co będzie przede wszystkim korzystne dla dobrego samopoczucia mieszkańców sąsiednich zabudowań. Ponadto stworzenie nowych przestrzeni publicznych w projekcie przyjaznych

użytkownikom pozwoli na zwiększenie aktywności fizycznej wśród mieszkańców miasta i użytkowników ulicy Zwycięstwa. Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej zapewni warunki do zrównoważonego trybu życia gliwiczian. Nowe szpalery drzew oraz zapewnienie dostępu do rzeki będzie łagodzić ekstremalne temperatury w mieście poprzez efekt chłodzenia, co będzie miało znaczący wpływ na komfort cieplny mieszkańców w upalne dni.

2. Etapowanie projektu

Każdy projekt o tak dużej skali i wpływie na funkcjonowanie miasta wymaga starannego planowania i monitorowania. Dlatego w projekcie przewidziano 5 etapów prowadzących do pełnej rewitalizacji ulicy Zwycięstwa. Kluczowe jest również stałe uwzględnianie opinii społeczności lokalnej, co sprzyja akceptacji projektu i zwiększa szanse na sukces w dłuższej perspektywie.

2.1 Etap I

Pierwszy etap projektu ma być najmniej inwazyjnym w kontekście utrudnień w ruchu i komunikacji w mieście. Projekt zakłada realizację części projektu w rejonie od skrzyżowania ulicy Zwycięstwa z ulicą Dolnych Wałów aż do rynku z uwzględnieniem rewitalizacji obecnego Placu Inwalidów i stworzenie Linearnego Parku Innowacji. Na tym odcinku nie przewidziano wymiany nawierzchni co pozwoli na szybką realizację założenia projektowego. Należy wykonać nasadzenia wzdłuż ulicy Zwycięstwa na odcinku Dolnych Wałów - Bednarska. Na Placu Inwalidów należy zrezygnować z miejsc parkingowych z jednoczesnym zachowaniem możliwości transportu kołowego w jednym kierunku jak jest to obecnie. Przejazd powinien się jednak odbywać prawą stroną ulicy i zachować przestrzeń dla Linearnego Parku Innowacji.

2.2 Etap II

Drugi etap to realizacja projektu na odcinku od ulicy Dolnych Wałów do skrzyżowania ulicy Zwycięstwa z ulicą Prymasa Stefana Wyszyńskiego. Prace w tym zakresie można wykonać bezkolizyjnie zamykając wspomniany odcinek i wytyczając objazdy ulicami Dworcową, Dolnych Wałów Wyszyńskiego, Studzienną, Młyńską i Powstańców Warszawy. Po wykonaniu nowych pasów zieleni uzupełnionych nasadzeniami szpalerów drzew oraz elementami małej architektury możliwe będzie ponowne otwarcie ulicy Zwycięstwa i połączenie z realizowanym pierwszym etapem inwestycji poprzez stworzenie wyniesionego skrzyżowania ulic Zwycięstwa i Dolnych Wałów. W ten sposób wykonana ulica Zwycięstwa zyska nowy śródmiejski charakter od rynku aż do Urzędu Miasta.

2.3 Etap III

Trzeci etap rozpocznie konkretyzację projektu nowej Zwycięstwa od strony dworca kolejowego. Będzie to niejako kontynuacja działań miasta związanych

z przekształceniem centrum Gliwic. Odcinek od ulicy Dubois do skrzyżowania ulic Zwycięstwa i Barlickiego. Dla realizacji koncepcji koniecznym będzie zmiana organizacji ruchu na parkingu nad DTŚ i podłączenie go tylko od strony Dworcowej, która już przecież historycznie miała pełnić funkcje tranzytowe, a ulica Zwycięstwa reprezentacyjne. Wprowadzenie nowej nawierzchni, zlikwidowanie barier przestrzennych, spójne połączenie ze skwerem Europejskim, stworzenie nowej przestrzeni przed Gliwickim Centrum Handlowym oraz rozpoczęcie zmiany charakteru ulicy Zwycięstwa aż do ulicy Barlickiego będzie nową bramą miasta prowadzącą przyjezdnych i mieszkańców do rynku.

2.4 Etap IV

W czwartym etapie zakłada się kontynuację działań projektowych na odcinku Barlickiego-Kłodnicka poprzez wprowadzenia nowych nasadzeń i elementów małej architektury. Kluczowym jednak na tym etapie inwestycji będzie realizacja połączenia ulicy Zwycięstwa z Aleją Przyjaźni. Zaprojektowane nowe szersze schody oraz pochylnia dostępna dla wszystkich użytkowników, a także nowe przestrzenie publiczne przed Teatrem Victoria mają jeszcze bardziej poprawić funkcjonowanie Alei jako ścieżki pieszo-rowerowej oraz wzbogacić jej ofertę kulturalno-rozrywkową.

2.4 Etap V

Piątym i ostatnim etapem finalizującym projekt ulicy Zwycięstwa będzie połączenie wykonanych dotychczas prac od strony dworca i rynku. Domknięciem będzie nowa reprezentacyjna przestrzeń publiczna w postaci Schodów nad Kłodnicą oraz zrewitalizowanego Skweru Schabika. Dla realizacji tego ambitnego założenia trzeba jednak wykonać wiele prac hydrologicznych obejmujących szereg działań mających na celu poprawę jakości wody i ochronę ekosystemu Kłodnicy poprzez ochronę brzegów rzecznych w mieście, instalację separatorów ścieków deszczowych, rozwinięcia systemów retencji wód deszczowych oraz przede wszystkim zadbanie o odpowiednią ochronę przeciwpowodziową. Niemniej przestrzeń ta łącząc dwie kluczowe dla miasta osie będzie idealnym miejscem dla miasta na świętowanie nowej, odmienionej, zielonej i dostępnej ulicy Zwycięstwa.

3. Warianty rozwiązań komunikacyjnych projektu

W projekcie przewidziano dywersyfikację wariantów komunikacji miejskiej, które mają zoptymalizować efektywność poruszania się mieszkańców Gliwic. Rozwiązania projektowe zostały przystosowane do utrzymania obecnego ruchu kołowego w rejonie ulicy Zwycięstwa. Jedynym stanowczym rozwiązaniem definiującym nowy układ komunikacyjny w centrum miasta jest zamknięcie ulicy Wybrzeża Wojska Polskiego od ulicy Zwycięstwa aż do ulicy Berbeckiego dla stworzenia nowej przestrzeni publicznej przy Kłodnicy. W

praktyce oznacza to zachowanie ruchu wokół Placu Piłsudskiego i likwidację miejsc parkingowych nad Kłodnicą od strony Urzędu Miasta. Daje jednak możliwość na stworzenie nowoczesnej enklawy zieleni łączącej skwer Doncaster z przestrzenią nadrzeczną i skwerem przed Urzędem Miasta. Resztę decyzji dotyczących organizacji ruchu kołowego w mieście należy podejmować monitorując zmieniające się potrzeby mieszkańców. W projekcie przygotowano następujące warianty:

- Utrzymanie ruchu samochodowego z zastosowaniem jednak w obrębie ulicy Zwycięstwa znaku D-40 tj. strefy zamieszkania w celu poprawy komunikacji pieszo-rowerowej. Nadal możliwym będzie kursowanie autobusu A4.
- Kolejnym wariantem jest utrzymanie ruchu drogowego na ulicy Zwycięstwa z wyłączeniem samochodów z gliwickiej strefy A w obrębie starówki. wątpliwym jednak wydaje się przyjęcie tak dużej intensywności pojazdów kołowych przez ulicę Dolnych Wałów a w szczególności ulicę Bankową. Dlatego w przypadku podjęcia decyzji o wykluczeniu ruchu samochodowego na gliwickim starym mieście kluczowe byłoby zatrzymanie ruchu na ulicy Zwycięstwa już od skrzyżowania z ulicą Wyszyńskiego i tranzyt samochodów w kierunkach wschodnim i zachodnim ulicą Wyszyńskiego. Przy takim wariantcie należy na odcinku Zwycięstwa-Rynek zachować zasady obowiązujące do tej pory w ruchu przy ulicy Siemieńskiego.
- Dla całkowitego zamknięcia ruchu w rejonie ulicy Zwycięstwa kluczowym będzie jednak wykonanie szeregu działań optymalizujących transport w mieście. Poprzez zamknięcie należy jednak rozumieć zapewnienie ciągłego dostępu dla mieszkańców ulicy Zwycięstwa oraz pojazdów uprzywilejowanych. W tym wariantcie należy przede wszystkim zoptymalizować chłonność ulicy Dworcowej, która przejęłaby ruch z ulicy Zwycięstwa. Dla takiego rozwiązania należy zwiększyć ilość połączeń poprzecznych przez ulicę Zwycięstwa między innymi udrażniając ulicę Kłodnicką poprzez likwidację miejsc parkingowych wzdłuż Kłodnicy oraz przywrócenie ruchu w dwóch kierunkach co pozwoliłoby połączyć w obu kierunkach ulicę Dworcową z Jana Śliwki. W kwestii optymalizacji miejsc parkingowych należałoby wykorzystać tereny parkingu przy Gliwickim Centrum Handlowym na stworzenie parkingu wielopoziomowego. W tym wypadku uzyskano by miejsca do tej pory utracone między innymi przy ulicy Kłodnickiej i na gliwickiej starówce. Dla takiego rozwiązania koniecznym jednak jest intensyfikowanie transportu publicznego wzdłuż ulicy Zwycięstwa aż do rynku w celu zapewnienia pełnej inkluzywności tego rozwiązania. Jako konkretyzacja sloganu "Przyszłość jest tu" w rejonie ulicy Zwycięstwa

zostałyby wprowadzone autonomiczne autobusy testowane do tej pory na terenie kampusu Politechniki Śląskiej. Miałyby one poruszać się na dawnej trasie tramwaju łącząc wtedy dwa gliwickie woonyerfy Zwycięstwa - Siemińskiego. Jeden z nich łączyłby Skwer Europejski i przestrzenie parkingowe przy Gliwickie Centrum Handlowe z rynkiem a drugi ulicę Zwycięstwa z Parkiem Mickiewicza i ulicą Siemińskiego. Dla takiego rozwiązania koniecznym jest także zmiana trasy autobusu A4 przejeżdżającego dotychczas przez ulicę Zwycięstwa. Nowa trasa miałaby przebiegać z Placu Piastów wzdłuż ulicy Dworcowej, Wyszyńskiego, Powstańców Warszawy, kontynuując swoją trasę ulicą Daszyńskiego. Jednak z racji ciągłych testów innowacyjnych pojazdów w projekcie rozwiązanie to zostało przedstawione jako wariantowe, a ulica Zwycięstwa dalej przystosowana jest do obsługi przez autobusy miejskie.

4. Błękitno-zielona infrastruktura

W projekcie dominują przestrzenie zielone, które swoimi walorami podnoszą wartość terenu opracowania. Zastosowanie dużej ilości zieleni ma na celu poprawienie jakości powietrza wykorzystując właściwości filtracyjne roślin. Dodatkowo obecność zieleni poprawi samopoczucie jej użytkowników oraz zaspokoi ich potrzeby dotyczące kontaktu z naturą. Rośliny i drzewa jako bariera akustyczna będą pochłaniać część hałasu generowanego przez użytkowników ulicy. Największą zaletą dużej ilości terenów zielonych pozostaje jednak możliwość retencji wody deszczowej. W projekcie występują systemy rowów i niecek bioretencyjnych. Wzdłuż ulicy Zwycięstwa zastosowano spadki do nowo projektowanych pasów zieleni, które stworzyć mają system retencionowania wody opadowej. Ważnym elementem jest także wykorzystanie rzeki Kłodnicy. Prace związane z rewitalizacją ulicy Zwycięstwa w tym stworzenie nowoczesnej przestrzeni publicznej nad gliwicką rzeką mają dać początek działaniom hydrologicznym związanym z oczyszczeniem koryta rzeki, ochroną brzegów rzecznych oraz renaturyzacją obszarów przybrzeżnych w mieście. Dla sprawnego funkcjonowania systemu zieleni miejskiej należy wyselekcjonować odpowiednią zielen hydrofitową, która swoimi właściwościami będzie wspomagała system filtracji i gromadzenia wody deszczowej. Kluczowym zagadnieniem jest uzupełnienie istniejącego drzewostanu wzdłuż rzeki Kłodnicy i Alei Przyjaźni nowym szpalerem drzew wzdłuż ulicy Zwycięstwa. Drzewa stają się schronieniem dla ptaków i owadów a to założenie pozytywnie wpłynie na bioróżnorodność nowego ekosystemu ulicy Zwycięstwa.

5. Rozwiązania techniczne i materiałowe

- Zróżnicowanie nawierzchni wzdłuż ulicy Zwycięstwa oraz grafika nawierzchni definiowane są przebiegającymi torami tramwajowymi. Pasy ciemnej wierzchni mają historycznie nawiązywać do miejsca, w których przebiegała sieć tramwajowa.
- Pomiędzy nawierzchnią przypominającą sieć tramwajową w projekcie zaproponowano utworzenie gliwickiej alei gwiazd składającej się z tablic upamiętniających wybitne postacie związane z Gliwicami. Projekt tablic przedstawiono w części graficznej projektu.
- Zastosowane elementy posadzki powinny być układane "w jodełkę" podkreślając walory historyczne oraz tworząc nowy śródmiejski charakter ulicy Zwycięstwa.
- Przejścia dla pieszych i połączenia z ulicami poprzecznie przecinającymi ulicę Zwycięstwa powinny zostać wyniesione ponad poziom tychże ulic w celu zapewnienia bezpieczeństwa pieszych.
- Osobną grafikę nawierzchni przecinającą ulicę Zwycięstwa przewidziano na skrzyżowaniu z spacerową Aleją Przyjaźni. W ten sposób podkreślono rangę tego założenia.
- Głównym materiałem stosowanym w elementach małej architektury tj. parkletach wzdłuż ulicy Zwycięstwa, ławkach czy siedziskach przy Schodach nad Kłodnicą powinno być drewno jako podkreślenie stosowania naturalnych materiałów w projekcie.
- Użyte w projekcie elementy drewniane powinny zostać poddane odpowiedniej impregnacji w zależności od ich lokalizacji.
- Pergola z logiem Politechniki Śląskiej zaprojektowana przy Linearnym Parku Innowacji ma w sposób oczywisty nawiązywać do współpracy miasta z uczelnią. Jej przykrycie powinno zostać wykonane z użyciem dwutlenku tytanu jako materiału pochłaniającego zanieczyszczenia.
- Jako konkretyzację idei gospodarki obiegu zamkniętego w architekturze dotychczasową posadzkę ulicy Zwycięstwa należy zastosować do wykonania podbudowy oraz podwyższenia rzędnych ulicy w rejonie skrzyżowań.
- Nowy system identyfikacji wizualnej należy również ujednolicić poprzez użycie jednorodnych materiałów do wykonania szyldów.
- Oświetlenie zastosowane w projekcie ma nawiązywać do systemu oświetleniowego Skweru Europejskiego oraz parametrami technicznymi wpisywać się w masterplan oświetlenia ulicy Zwycięstwa.